

Nr 29

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av väckta motioner om rätt att vid taxering till skatt åtnjuta avdrag för resor med bil till och från arbetsplatsen.

(2:a avd.)

Till bevillningsutskottet har hänvisats följande inom riksdagen väckta, av utskottet till behandling i ett sammanhang upptagna motioner, nämligen

1) de likalydande motionerna I: 46 av herrar *Fritiof Karlsson* och *Alvar Andersson* samt II: 49 av herrar *Jansson* i Benestad och *Börjesson*, vari hemställts, »att riksdagen måtte besluta om sådana ändringar i tillämpningsföreskrifterna för våra skattemyndigheter, att skäligt avdrag beviljas för resor till och från arbetsplatsen i de fall bil användes för ändamålet»; samt

2) motionen I: 213 av herrar *Franzén* och *Gustafsson*, vari hemställts, »att riksdagen måtte uttala, att vid deklaration av inkomst avdrag för resa med bil till och från arbetsplats må medges med skäligt belopp i enlighet med vad i motionen anförts, samt i skrivelse hos Kungl. Maj:t anhålla om utfärdande av anvisningar i överensstämmelse härmed».

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för de i motionerna framförda yrkandena, får utskottet, i den mån redogörelse härför inte lämnas i det följande, hänvisa till motionerna I: 46 och I: 213.

Vid beräkningen av inkomsten från särskild förvärvskälla skall enligt 20 § kommunalskattelagen från samtliga ur förvärvskällan under beskattningsåret härflutna intäkter i penningar eller penningars värde (brutto-intäkt) avräknas alla omkostnader under beskattningsåret för intäkternas förvärvande och bibehållande. Såsom omkostnad räknas icke den skattskyldiges levnadskostnader eller därmed jämförliga utgifter.

Rörande beräkningen av inkomst av tjänst, vilket inkomstslag de förevarande motionerna närmast avser, föreskrivs i punkt 4 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen att skattskyldig är berättigad till avdrag för skälig kostnad för resor till och från arbetsplatsen, där denna varit belägen på sådant avstånd från bostaden, att särskilt fortskaffningsmedel behövt anlitas och även anlitats.

I praxis medgives vanligen schablonavdrag för resor till och från arbetsplatsen, när avståndet mellan bostad och arbetsplats överstigit 2—3 km. Avdraget beräknas därvid i regel efter billigaste färd sätt. I särskilda fall har avdrag för kostnader för resor med bil medgivits, se t. ex. RÅ 1939 not Fi 504.

I riksskattenämndens kansli har nyligen gjorts en sammanställning av vissa punkter i landskamrerarnas förslag till länsanvisningar för 1957 års taxering. Av sammanställningen framgår att i tio förslag normvärden förordats att tillämpas då fråga uppkommer att medge avdrag för kostnader för resor med bil mellan bostad och arbetsplats. Såsom förutsättning för avdrag anges i förslagen ett visst minsta avstånd mellan nämnda platser. Fordringarna härutinnan varierar i förslagen mellan 10 km och 20—40 km. Vad beträffar det belopp, varmed avdrag i förekommande fall bör medges, utvisar förslagen också variationer, från 80 öre per mil till 2 kronor 50 öre per mil. I ett förslag rekommenderas ett årligt avdragsbelopp av 700—1 400 kronor.

I skrivelse den 18 december 1956 till samtliga landskamrerare i riket och skattedirektören i Stockholm har riksskattenämnden — i anledning av iakttagelser vid genomgång av nämnda förslag till länsanvisningar — beträffande avdrag för kostnader för bilresor bl. a. anfört att stora olikheter synes råda mellan de län, som föreslagit någon form av normvärde härför. Med hänsyn härtill och då det inte torde bereda taxeringsnämnderna alltför stora svårigheter att bedöma förevarande fall mera individuellt, har riksskattenämnden ifrågasatt om inte normvärden härför tills vidare lämpligen kunde uteslutas ur länsanvisningarna.

Förevarande fråga var föremål för uppmärksamhet vid föregående års riksdag. I de likalydande motionerna I: 296 och II: 229 yrkades nämligen att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa att riksskattenämnden får i uppdrag att utforma för hela landet likformiga regler beträffande avdrag för kostnader för resor med egen bil mellan bostad och arbetsplats.

I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 46 erinrade 1956 års bevillningsutskott om ovannämnda bestämmelse i punkt 4 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen. Utskottet anförde vidare.

I praxis har denna bestämmelse tolkats så att avdrag för kostnader för färd med egen bil medgivits om detta varit motiverat på grund av särskilda förhållanden. Enligt utskottets mening bör det alltjämt ankomma på praxis att med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet bedöma vad som skall anses vara skälig kostnad för resor. Någon anledning att medge generell rätt till avdrag för kostnader för resor mellan bostad och arbetsplats med egen bil anser utskottet inte föreligga. Utskottet avstyrker alltså de likalydande motionerna I: 296 och II: 229.

I de föreliggande motionerna har anförts bl. a. följande.

Motionärerna i de likalydande motionerna I: 46 och II: 49 har framhållit att arbetare och andra yrkesmän, som bor på landsbygden men har sin arbetsplats i närliggande tätort eller stad, som regel medgives avdrag för resekostnader enligt billigaste färd sätt (moped eller motorcykel) även om bil använts. Ersättningen har i regel utgått med fem öre per km, då vägsträckan varit över två km. Då bil alltmer kommit till användning vid dessa

resor framstår det som orättvist, att skäligt avdrag för de verkliga resekostnaderna inte får göras i sådana fall. Det är inte heller rimligt att fordra, att människor i vårt kalla klimat dagligen skall kunna färdas flera mil på motorcykel utan att taga skada till sin hälsa. I de fall buss eller järnväg ej kan anlitas och bil därför verkligen använts borde man få göra ett skäligt avdrag för kostnaderna. För andra kategorier av tjänstemän gäller som praxis, att avdrag får göras.

I motionen I: 213 uttalas att det avdrag, som person med inkomst av tjänst får göra i självdeklaration för resor till och från arbetsplatsen med bil, i allmänhet inte är tillfredsställande. I flertalet taxeringsdistrikt synes man inte medge högre avdrag än 5 öre per kilometer, i en del distrikt dock något högre. Att det medgivna avdraget är otillräckligt framstår med särskild tydlighet mot bakgrunden av att för löntagare, för vilka statligt lönereglemente gäller, speciella och betydligt frikostigare regler finns beträffande bils användning i tjänsten. Många arbetare och tjänstemän, som är sysselsatta i någon verksamhet i tätort, har sin bostad på landsbygden. Med våra dagars kommunikationsmöjligheter bör det vara möjligt att ha bostaden på ett relativt stort avstånd från arbetsplatsen. Ur olika synpunkter är det önskvärt, att en sådan spridning av bebyggelsen uppnås. Som ytterligare skäl härför kan anföras, att det är gott om bostäder på landsbygden, medan brist på sådana oftast råder i städer och industrisamhällen. Ett rättvisekrav är, att för resa till och från arbetsplatsen ett rimligare avdrag vid beskattningen medges, så att kostnaderna för användande av bil bättre kan täckas. För att det önskvärda resultatet skall kunna uppnås, synes det nödvändigt, att anvisningar utfärdas genom riksskattenämnden. Härigenom kan även den fördelen vinnas, att för riket enhetliga bestämmelser kan uppnås. Ett minimikrav borde vara, att avdraget fastställles till 15 öre per kilometer. På längre sikt är det nödvändigt med ytterligare höjning av avdraget.

Utskottet. Enligt punkt 4 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen äger skattskyldig rätt avdraga skälig kostnad för resor till och från arbetsplatsen, där denna varit belägen på sådant avstånd från hans bostad, att han behövt anlita och även anlitat särskilt forskaffningsmedel. I de likalydande motionerna I: 46 och II: 49 yrkas att riksdagen måtte besluta sådana ändringar i tillämpningsföreskrifterna för taxeringsmyndigheterna att skäligt avdrag beviljas för bilresor till och från arbetsplatsen. I motionen I: 213 åter yrkas att riksdagen måtte uttala att avdrag för bilresor i nu avsett fall skall medges med skäligt belopp samt att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställer om utfärdande av anvisningar i överensstämmelse härmed.

Föreliggande fråga var föremål för behandling vid 1956 års riksdag. Motionen hade nämligen yrkats att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte hemställa om uppdrag åt riksskattenämnden att utforma för hela landet likformiga regler beträffande avdrag för bilresor mellan bostad och arbets-

plats. I sitt av riksdagen godkända betänkande nr 46 erinrade 1956 års bevillningsutskott om ovannämnda bestämmelse i punkt 4 av anvisningarna till 33 § kommunalskattelagen samt om att bestämmelsen i praxis tolkats så att avdrag för kostnader för färd med bil mellan bostad och arbetsplats medgivits om detta varit motiverat av särskilda förhållanden. Enligt utskottets mening borde det alltjämt ankomma på praxis att med hänsyn till omständigheterna i det särskilda fallet bedöma vad som skall anses vara skälig kostnad för resor. Någon anledning att medge generell rätt till avdrag för resor mellan bostad och arbetsplats med bil ansåg utskottet inte föreligga. Utskottet avstyrkte således de väckta motionerna.

Såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen har inom riksskatte-nämndens kansli nyligen gjorts en sammanställning av landskamrerarnas förslag till länsanvisningar för 1957 års taxering. Av sammanställningen framgår att frågan om avdrag för bilkostnader vid resor till och från arbetsplats uppmärksammats i ett tiotal förslag. Emellertid visar de föreslagna normvärdena mycket stora olikheter de olika förslagen emellan. Detta har föranlett riksskattenämnden att ifrågasätta om inte normvärden i förevarande fråga tills vidare bör uteslutas ur länsanvisningarna.

Av det anförda framgår att lagstiftningen inte lägger hinder i vägen för medgivande av avdrag för kostnader för resor till och från arbetsplatsen även om resorna skett med bil. Enligt vad utskottet har sig bekant torde också såväl ett flertal prövningsnämnder som kammarrätten medge avdrag i förevarande hänseende efter betydligt frikostigare grunder än vad motionärerna angett som praxis i taxeringsnämnderna. Självfallet måste dock den skattskyldige förebringa utredning till stöd för sitt yrkande. Vid bedömande av om det medgivna avdraget motsvarar skälig kostnad för resorna bör beaktas att enbart den omständigheten att resorna skett med bil normalt inte kan vara avgörande. Har resorna lämpligen kunnat ske med t. ex. buss eller järnväg kan avdrag i regel inte medges med högre belopp än som svarar mot kostnaden, om sådant färd sätt anlitas. Om buss eller järnväg inte kunnat utnyttjas torde däremot ett högre avdrag kunna komma i fråga. Utskottet vill framhålla att regeringsrätten inte under senare tid synes ha haft att bedöma något fall, vari den i motionerna berörda frågan renodlat kommit under prövning.

Enligt utskottets mening är det uppenbarligen inte möjligt att i lagtexten närmare än som skett ange de förutsättningar under vilka avdrag för kostnader för bilresor till och från arbetsplatsen må medges. Vad som skall förstås med det i lagtexten använda uttrycket »skälig kostnad» kan givetvis bli föremål för skilda bedömanden. För en enhetlig bedömning skulle det självfallet vara av värde om riksskattenämnden kunde utfärda närmare anvisningar i saken. Emellertid bör beaktas att behovet av anvisningar torde vara mycket olika i olika län, beroende på de större eller mindre möjligheterna att använda annat färd sätt än bil. Även i övrigt torde förhållandena på olika platser motivera särskilda ställningstaganden. Det torde därför liksom hittills få ankomma på praxis att bedöma den föreliggande frågan från fall

till fall. Utskottet förutsätter emellertid att riksskattenämnden har frågan om utfärdande av anvisningar i förevarande ämne under fortsatt uppmärksamhet, då det givetvis skulle vara önskvärt med en mera likartad praxis inom rikets taxeringsnämnder.

Utskottet vill slutligen anmärka att den i motionerna behandlade frågan numera ofta och i olika sammanhang diskuteras. Detta förhållande torde bidra till att frågan av taxeringsnämnderna i ökad grad kommer att uppmärksammas.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

1) att de likalydande motionerna I: 46 av herrar Fritiof Karlsson och Alvar Andersson samt II: 49 av herrar Jansson i Benestad och Börjesson om rätt att vid taxering till skatt åtnjuta avdrag för resor med bil till och från arbetsplatsen icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd; samt

2) att motionen I: 213 av herrar Franzén och Gustafsson om rätt att vid taxering till skatt åtnjuta avdrag för resa med bil till och från arbetsplats icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 7 mars 1957

På bevillningsutskottets vägnar:

EDGAR SJÖDAHL

Närvarande:

från första kammaren: herrar Sjö Dahl, Hagberg, Heüman, Spetz, Eriksson, Gustaf Elofsson, Rune Johansson, Niklasson, Oscar Carlsson och Danmans; samt

från andra kammaren: herrar Olsson, Kollberg, Sundström, Allard, Vigelsbo, Wiklund, Henriksson, Magnusson i Borås och Anderson i Sundsvall.